Propisi o Izgovaranju nijeta pri stupanju u namaz.

Bismilahi-r-rahmani-r-rahim

Muslimani sirom svijeta, pa i kod nas, su zaboravili ili zapostavili mnoge islamske propise. Uz to, mnoge od tih propisa oni su nadomjestili novotarijama koje nemaju osnove u vjeri. Tako danas mnogi muslimani nijet cine jezikom (sto je novotarija), a ne srcem i mislima kako je to serijatom propisano. Ovom prilikom se zelim kratko osvrnuti na pitanje nijeta pri stupanju u namaz.

Naime, u vecini radova, na nasem jeziku, u kojima se tretiraju ibadeti, autori ukazuju da nijet za abdest, namz itd., pored toga sto treba da postoji u srcu, da treba i naglas tj., jezikom izgovoriti. Medjutim, izgovaranje nijeta jezikom, pri stupanju u namaz, je novotarija (bid'a) koje se trebamo kloniti.

Postavlja se pitanje otkud ova novotarija kod nas?

Interesantan je nacin na koji se novotarije (bida'ati) uvode u vjeru. Nekada se to cini sa najljepsom namjerom. Tako su izmisljeni fadileti mnogih sura u Kur'anu (i to je pripisano Muhammedu a.s. da je on to rekao) da bi se ljudi potakli da doticne sure uce.

Nekada se to cini sa najljepsom i najpodlijom namjerom (npr. Novotarija se predstavi izuzetno vrijednom, tako da naivan ili neuk musliman nesvjesno prestaje biti musliman, jer stekne dojam da mu je to dovoljno (tj. Ta novotarija) da se spasi vatre i udje u dzennet i da nemora voditi racuna o propisima Islama. Tako mozemo vidjeti da neke novotarije kazu da ko klanja tu i tu noc i prouci to i to,to mu nadoknadjuje sve prepustene namaze ili ko nosi ili uci ''Nur dovu'' nece ga peci dzehennemska vatra itd.).

Bilo kako bilo, treba da znamo da je Allah dz.s. rekao: ''Danas sam vam usavrsio vasu vjeru i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera.

(Sura: Al-Maida), a Muhammed s.a.v.s. u poznatim (meshur) hadisima, jasno upozorio: ''Svaka novotarija (u vjeri) je zabluda, a svaka zabluda ce u vatru.'' ''Sve sto nije u skladu s ovim na cemu smo mi, je odbaceno.''

Prema tome, niko nema pravo da u vjeri dodaje nesto novo. Nismo mi ti koji propisujemo vjeru.

Sto se tice izgovaranja nijeta naglas, cini mi se da se ova novotarija (bid'a) uvukla kod nas iz nehata, a mozda i iz dobre namjere. Bilo kako bilo, nas zadatak i obaveza je upozoriti na nju i objasniti stav Islama po tom pitanju.

U fikhskim djelima koja se smatraju mjerodavnim, kada je Hanefijsko pravo u pitanju, se nigdje ne kaze da nijet treba jezikom izgovarati.

At-Tahawi, (umro 321.H / 933. god.) opisujuci kako se klanja namaz kaze: ''Kada covjek stane da klanja propisani namaz izgovorice tekbir koji je povezan sa njegovim nijetom.

Al-Kasani (umro 587.H / 1191. god.) nasiroko objasnjava pitanje nijeta govoreci u tome daje nijet uslov (sart) da bi stupanje u namaz bilo ispravno, jer je namaz 'ibadet, a 'ibadet se mora iskreno ispovjedati samo Allahu dz.s.

On u Kur'anu kaze: ''A naredjeno im je da se samo Allahu klanjaju iskreno mu ispovjedajuci vjeru.'' (Al-Bayyina). Iskreno ispovjedanje vjere se nemoze ostvariti bez namjere (nijeta).

Alejhisselam kaze: ''Nema djela onome koji nema nijeta tj. Nece za to djelo imati (ahiretsku) nagradu ili kaznu u koliko nije imao namjeru da doticno djelo uradi. U drugom hadisu on je rekao: ''Djela se cijene prema namjerama….'' tj za djela koja radimo cemo biti nagradjeni ili kaznjeni na osnovu nasih namjera (nijeta). (Buharija i Muslim u svojim Sahihima).

Al-Kasani jasno kaze da ''nijet'' znaci namjeru, a da se namjera ostvaruje u srcu.

Al-Marginani (umro 593.H / 1196. god.) kaze: ''Nijet oznacava namjeru. Uslov (sart) je za onoga koji namjerava stupiti u namaz da zna svojim srcem koji namaz klanja, a sto se izgovaranja jezikom tice to ne vazi.

Alauddin Abidini (umro 1306.H / 1888. god.) kada govori o sartovima i ruknovima namaza spominje nijet. Muhammed Seid el-Burhani (umro 1386.H / 1967. god.) koji se moze smatrati nasim savremenikom definisuci nijet kaze: ''To je cvrsta odluka,dabi se tako razlikovao obicaj ('adet) od 'ibadeta. Njime (tj. Nijetom) se ostvaruje iskrenost Uzvisenom Allahu. (prenosi Buharija u svome Sahihu)

Dakle, nijet (namjera) treba da postoji u srcu i mora se ostvariti (dogoditi) prije samog stupanja u namaz tj. Prije izgovaranja pocetnog tekbira. Ukoliko namjera (nijet) ne postoji u srcu to sto mi izgovorimo je nevazece, a ukoliko postoji razlika izmedju srca i jezika u obzir se uzima ono sto je na srcu.

Prema tome, ispravno je na sljedeci nacin stupiti u namaz: Srcem tj. U mislima svojim trebamo donijeti odluku sta cemo da klanjamo i onda izgovoriti pocetni tekbir tj., dizuci ruke reci ''Allahu ekber''. Tako je radio Muhammed a.s. i tako su radili njegovi ashabi. Nigdje se ne prenosi da je Muhammed s.a.v.s. pri stupanju u namaz,izgovarao nijet naglas (jezikom), a on nam je rekao: ''Klanjajte onako kako vidite mene da klanjam.'' (Buharija u svome sahihu) Prema tome izgovaranje nijeta naglas je novotarija (bid'a) i trebamo je se kloniti.

Vidjeli smo da spomenute hanefije nigdje ne kazu da se nijet izgovara jezikom. Postavlja se pitanje odakle su autori, koji su pisali na nasem jeziku, uzeli to misljenje?

Vjerovatno je to uzeto iz nekih hanefiskih knjiga koje su pisane u novije vrijeme i ciji autori su to napisali iz nehata ili iz dobre namjere (da bi ucvrstili ili ostvarili nijet kod onih koji ne razmisljaju o namazu u koji stupaju).

S obzirom da je izgovaranje nijeta jezikom novotarija (bid'a) (osim na hadzu i umri jer se telbija izgovara naglas) , a samo izgovaranje jezikom, bez nijeta u srcu, nevazece, ocito je da od njegovog izgovaranja naglas nema koristi, nego samo moze biti stete. Steta zbog toga sto se desava da covjek vremenom prestane nijetiti svojim srcem i mislima i nastavi nijetiti samo jezikom, a takav nijet je neispravan i nevazeci. Ako znamo da se djela cijene prema nijetu onda mozemo shvatiti opasnost u kojoj se moze naci onaj koji tako radi.

Moja preporuka muslimanima je da se prihvate savjeta (nasihata), kada vam dodje od onoga u koga imate povjerenje.

Allah dz.s. najbolje zna i od Njega je svaki uspjeh.

Ves-selamu 'alejkum ve rahmetullah!

NAPISAO: Sukrija Ramic na molbu Saudiskog komitetea za pomoc narodu i izbjeglicama BiH u Becu.